

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75, za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$8.50; za pol leta \$4.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz.
Business Manager: Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drusler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$8.50; Six Months \$4.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

"Brisbane Hall"

Brisbane Hall v Milwaukeeju je bila glavni stan unijskega in socialističnega gibanja v Wisconsinu. Tu je izhajal socialistični dnevnik Milwaukee Leader. V nji je bil urad milwauske in wisconsinke stranke. Nešteto sej unij in socialističnih odborov ter lokalov se je vršilo v Brisbane Hall teden za tednom, dan za dnevom. Naši slovenski sodrugi so bili v nji domači kakor da so na sejah v dvoranah svojih sosedin.

Brisbane Hall je bila za socialiste v Milwaukeeju ne le praktične nego tudi sentimentalne vrednosti. Njeno ime izhaja po predniku slovitega urednika Hearstovih listov Arthurja Brisbanea. Prednik je bil radikalec ameriške individualistične vrste, kakor je skušal biti včasih tudi Arthur Brisbane. Toliko radi imena poslojpa, v katerem se je izoblikoval velik kos razvoja in zgodovine milwauskega mesta, države Wisconsin in ameriške socialistične stranke.

Kaj neki bi rekel Victor L. Berger, če se bi danes vrnil v Brisbane Hall? Ali bi se čutil, ali bi karal svoje sodruge? Dnevnik, ki sta ga on in njegova soproga Metta rešila v vojni historiji s tolikimi mukami, je moral prenehati v času, ko bi bil ljudstvu v Wisconsinu in drugje najbolj potreben. Nadomestil ga je "free lance" dnevnik, ki sicer objavlja tudi socialistična oznanila, a stranka nima v njegovi upravi nikake kontrole. Tudi socialistični uradi so se izselili iz Brisbane Hall, v kateri je pokojni Berger nekaj večjal in z njim vred socialistična stranka.

Ko je leta 1932 posodil inace zelo konservativni D. W. Hoan svoje ime "militantom" v boju proti Morrisu Hillquitu, je začela iti navzdol tudi mogočna socialistična organizacija v Milwaukeeju. Hoan je mislil dobro, a bil je pridobljen z intrigami. Ko je spoznal, ni mogel ne naprej, ne nazaj. Izprevidel je prepozno, da se je v boju med dvema sovražnima se frakcijama postavil na stalšče ene proti drugi, namesto da bi pomagal obema in onim, ki so hoteli preprečiti katastrofo.

Urad socialistične stranke v Milwaukeeju je preseljen v drugo poslojpe. To samo na sebi ni važno, niti kvarno. Kvarno je le, da ni bila z njim vred preseljena tudi socialistična stranka, kakoršna je v Wisconsinu pomagal graditi in jo vodil pokojni Victor L. Berger. Sodrugi v Wisconsinu, ki imajo v primeri z drugimi sicer še zelo mogočno gibanje, bodo vendarle morali misliti, kako očistiti svoj pokret kar nekako od kraja, ali pa bodo nazadovali tudi v svojem novem stanu. Ker je med njimi dovolj razsodnih, dalekovidnih ljudi, lahko dopove drugim, naj se uče iz napak in se jih ogibljuje v bodoče. Tako socialisti v Milwaukeeju lahko spet postanejo v vzpodbudo vsemu delavstvu, čigar smoter je iskrenost in medsebojnih odnošajih in nič drugega kot dobrobit delovnega ljudstva.

Papež Pij XII.

Državni tajnik pokojnega papeža, kardinal Pacelli, je novi papež. Papeške posle je vsled starosti in boleznih pokojnega papeža že dolgo vršil. Med katoličani je to mogoče tajnost, ne pa med kardinali in v diplomatskih ter političnih krogih.

Kdo je kardinal Pacelli — zdaj papež Pij XII.?

Sposoben katoliški državnik, zmožen poleg latinščine kakih sedem živih jezikov, človek, ki ima skušnje kot papežev diplomat v Nemčiji, v Franciji, na Portugalskem, v Španiji, v Zed. državah itd.

Ko je bil izvoljen, je bilo iz citiranj cerkvenega in vladnega časopisja raznih dežel razvidno, da so z njim vsi krogi zadovoljni. Španski fašistični glavar Franco ga je najtopleje pozdravil. Razlogov za ta iskreni pozdrav novemu papežu ni imel malo. Kajti kardinal Pacelli — sedanjí sveti oče — je v imenu Vatikana nudil fašizmu v Španiji vso pomoč gmotno in moralno, kolikor jo katoliška cerkev po svetu sploh more dati. Franco to ve, zato je lahko hvaležen. Kakor bo cerkvi povračal, je drugo vprašanje. Izgleda, da je Pacelli radi njega v skrbeh, ker je verjetno, da bo poseljal po cerkvenih imovinah vzlic povračanjem. Nekje bo sredstva moral dobiti.

Velika Pacellijsva skrb je lahko Mussolini, ampak ne za Mussolinija. Ko je papež Pij XI. umrl, je se maše zadušnice udeležil tudi duče. Bil je edini, ki ni poklekal, ne molil, nego mirno sedel v svoji klopi. Diplomati v Vatikanu in drugi razumejo, kaj je duče s tem hotel namigniti. Veren on ni. Saj je lopal po duhovščini bolj kakor pokojno glasilo pokojnega Martina Konde med ameriški Slovenci. In ko je bil izvoljen za papeža Pacelli, mu je Mussolini poslal čestitko — ne v imenu kraljevine in cesarstva Italije — ampak v imenu FAŠISTIČNE vlade.

Za navadnega čitatelja sestava čestitk nič ne pomeni. Glavno je čestitanje. Ampak kdor zna čitati, je v Mussolinijevemu voščilubral tole: "Dragi Pacelli! Hvala, kar si storil za moj režim v etiopeki vojni in v drugih ozirih. Tudi v bodoče bo fašistični režim s tabo, pod pogojem, da boš ti z njim, kakor si bil prej v kritičnih in nekritičnih momentih naše fašistične Italije.

V Nemčiji nacisti tisk izvolitev Pacellija ni pozdravil, četudi je bil baš Pacelli, ki je HITLERJU ponudil ob njegovem

MEHIKO ZATOČISČE MNOGIH ŠPANSKIH LOJALISTOV

Republika Mehiko je vzela v svoje varstvo mnogo tisočev, ki so izgnani starši v fašističnih napadih na vsi in mesta v Španiji, katera so bila pod vlado lojalistov. V pospešeno pomožne akcije v prid španskih lojalistov je bil v Mehiko poslan španski socialistični voditelj Indalecio Prieto (v sredi, v klobukot na glavi), ki je bil v mehiškem glavnem mestu in v drugih mestih mehiške republike navdušeno sprejet.

O NAŠI ZADRUGI IN NEKAJ O NAČELU ODLOČEVANJA VEČINE

Bridgeport, Ohio. — Večina ljudi ljubi svobodo; ako jo ima, se druži v demokratično upravljanih organizacijah. Ena teh je velika zadruga ustanova v našem kraju, ki se imenuje New Co-operative Co. Ima svoje postojanke v mestih Dillonvale (v tem je njen glavni stan), Piney Fork, Bradley, Neffs, Filntonsville, Cadiz in Bridgeport.

Člani vsake teh postojank volijo uradnike in uslužbenca tpeko. Kandidati v urade morajo biti člani zadruga določeno dobo. Aplikanti za službe morajo biti člani zadruga, ali pa otroci aktivnih članov, in v aplikacijah morajo navesti sposobnosti. Glasuje o njih članstvo na prvi seji po vložitvi aplikacij. Večina odločuje, pa če prav tako, kot ni morda meni vsi in ne komu drugemu. Ampak večina je izvolila tega, ali onega, dala službo temu ali onemu, in tisti, ki so za demokracijo, naj večini priznajo to pravico in če se z njo ne strinjajo, naj delujejo dalje, da pridobijo zase večino pri prihodnjih glasovanjih. Le to je demokratično.

Priznan, da v tem primeru preveč demokracije lahko škoduje. Na primer, pri najemanju ljudi. Tu se zamere najlaglje dogode. Kajti marsikdo si misli, da mu je bila storjena krivica, ako volitve niso izpadle njemu v prid, ali tako kakor je želel, da bi izpadle v korist drugih. Vendar, večina je odločila: Pri najemanju bi se res lahko poslužili kakih boljše metode. Naj bi pri tej stvari odločevali od zadržnikov pooblašeni ljudje v upravi in najemanka vršili s trpovskega vidika: to je, najprvo vzeti v upoštevanje sposobnosti aplikanta in drugie okolščine, v katerem kraju živi, dalje, ali je med odjemalci že znan in ali pripada narodnosti, katere tvori večino odjemalcev prizadev prodajalne. Če vpraša za službo ta ali oni izmed tu navedene skupine, dobi pa jo kdo popolnoma neznan, so zamere, in bodo zamere v vsakem slučaju, ker je v tej deželi zdaj služb veliko premalo. Če vpraša sto ljudi za eno samo službo, jih bo vseh 99 odklonjenih prosilcev zameralo onemu, ki jo je dobil. In vsem onim, ki so jo dali.

Tak slučaj je tudi pri nas. Večina naših članov ima odrasle sinove in hčere, ki so sposobni za službo, a jih ne dobe, pred vsem ne takih, za kakršne se potegujejo ali so se izštudirali zanje.

Križa je tu že mnogo let. Ne delavske organizacije, ne delavske zadruga, je niso krive, vstopu v vlado VEO MOGOCO POMOC v vojni proti "KOMUNIZMU".

Hitler njegove pomoči ni potreboval. Novi sveti oče bo seveda skušal biti tudi "socialni" papež, kajti socialni problemi so tu in katoličani prav tako radi jedo vsaj trikrat na dan kot pripadniki vseh drugih veroizpovedanj. Baš vsled tega je cerkev morala odpraviti že toliko postov!

Ko se pobožni katoličani zbudijo iz onesavešenj, ko bodo maše za novega svetega očeta prebrane, ko bo njegovo kronanje končano, bo spet vse, kar se katoliške cerkve tiče, kakor je bilo pod Pacellijsvim prednikom. Kako naj tudi bo drugače v cerkvi, ki je udinjana takim, kakršne je Krist z blicem izgnal iz templja!

držno podvzetje demokratično upravljano. Kajpada, dogajajo se tudi v njemu napake, ampak vsak član ima pravico, da kritizira na seji in svetuje, kako se naj hibe odpravi in napake popravi ter poslovane je izboljšuje. — Jos. Snoy.

O zadrugi in Nar. domu Pueblo, Colo. — Kot že poročano, smo tu dne 12. feb. otrovili Nar. dom. Zadrugo prodajalno imamo od 12. aprila 1926. Obratuje na voglu E. Northern in Berwind Ave. Pred par leti je zadruga to poslojpe v katerem je imela prodajalno, kupila in njen odbor je začel razpravljati o predelavah. Lesene dele poslojpa smo podrli. Na praznem stavbišču je bila dozdana k poslojpu garaža in dodatni prostori, ki jih je zadruga potrebovala za razširjenje svoje prodajalne, mesnice in za preparacijske sobe. Vse to izboljšanje je bilo zasnovano za prilične prostore. Odbor je sklenil, da morajo biti stene s temelja toliko močne, da se lahko ob ugodnem času — ko bodo sredstva in volja med ljudmi, dozida nanje novo nadstropje. To se je tudi zgodilo. Sklep v ta namen je bil izvršen julija 1938, ko so delničarji odglasovali, da se poslojpe na vrhu dozida v dvorano in v ostalem delu preuredi v druge potrebne sobe. Samo eden je glasoval proti, to je, da se ne zida dvorane. Odbor je dobil nalogo pričeti s kampanjo v društvih in med posamezniki. Izdane so bile delnice in ponudene organizacijam in posameznikom v smislu pravil te zadruga ustanove. "Ako se vaša organizacija ne more finančno udeležiti te akcije, naj se vsaj zaveže, da bo najemala dvorano za prireditve in seje."

Za sodelovanje so se priključile sledeče skupine: društvo Francisco Ferrer SSPZ; Marija Pomagaj JSKJ; Orel SNPJ; Sv. Peter in Pavel JSKJ; Sveta Trojica HBZ; samostojno društvo Pomoč; pevski zbor Slovenec in dramski klub Zora. Vse te skupine so pripomogle k zgraditvi in otvoritvi ND. Uradno ga namreč imenujemo NARODNI DOM. V njemu bodo imele tudi svoje središče za seje in za zbirališče članov v družabne namene.

V Proletarcu z dne 15. feb. t. l. smo čitali dopis J. Hočevarja, v katerem ustvarja mnenje, da to ni ND, nego morda kvečjemu zadrugi in le neka-ko zbirališče. Naj čitatelji po imenih prej omenjenih organizacij sami sodijo, ali je to narodni dom, ali ne. Nič ne rečem proti dvorani društva Sv. Jožefa KSKJ. Je pa dejstvo, da je njegova dvorana le njegova posest. Bila je uspeh društva sv. Jožefa, in če bi bil Jože Hočevar vprašan pred 38. leti, da naj sodeluje zraven, bi to nedvomno odklonil. Seveda, če bi bil takrat že zainteresiran v te vrste podvzeta toliko, da jim bi lahko vsaj nasprotoval, če jim pomagati ne bi mogel.

V ND imamo lepe, čiste, pozimi tople prostore, pa naj naš prijatelj J. Hočevar imenuje to poslojpe pod kakršnokoli označbo. Vsi drugi vemo, da je to posest našega naroda.

Otvoritveno slavje je bilo sijajno. Udeležba veliko večja nego sem jo pričakoval. Rose Radovič, ki nam vzpizore koledarja za spored, igralci in

drugi, ki so delali, so vsi izvršili svojo nalogo. Priznanje vsem, ki so pomagali. V slugi je moč, v združenju obstanek! — To smo se učili in bo zmierom resnica.

To je moj prvi dopis v novinah. To povem, da ne bo kdo mislil, da sem tudi jaz slovničar. Napisal sem to po svojem, ne po drugih narekovanjih, predvsem ker verujem, da je naša dolžnost delati skupaj za skupne koristi, ne pa nagajati drug drugemu.

Ker že pštem, naj omenim, da je glavni vir za iskanje zasluzka v našem mestu tukajšnja jeklarna (C. F. I. C.). Med delavci v nji vodi že precej časa organizatorično kampanjo unija CIO. Kdor ne dobi opozitve v tej tovarni, ima drugih priložnosti malo v Pueblu. Ne-kaž to jih je uposlenih pri železnih. Kdor bi torej prišel iskati delo v naše mesto, bi slabo našel. Od zasluzka teh in železnih delavcev se preživljajo trgovci in drugi. Tudi farmarjev je precej v okolici, ki pač potrošijo kolikor že dobe za pridelke.

Nedavno so bili zaslišani vsi delavci, ki so uposleni pri W. P. A., da oblast izloči nedržavljanje in druge, ki niso "potrebni" relifa. Preiskovalci bodo tudi druge, koliko še imajo prihrankov, in kaj store z zasluzkom. Ali plačujejo delavce, kupujejo obleko in se ne zadoljujejo za hrano? Ali pa morda tistih \$50 zapijejo v salunih?

Danes smo že toliko izobraženi, da se spou nase več ne zanesemo, nego samo na druge. To je nepravilno. Vsaj tisti, ki se smatrajo naprednim in k zavednim delavcem, bi morali biti v vzgled drugim. Potem šele bomo lahko pričakovali uspeh med drugimi, med katerimi delujemo. Seznanili se bomo med seboj zares in si postali iskreni prijatelji, res "bratje in sestere", namesto da bi v dopisih klestili drug drugega. Res je, da ima "vsaka glava svoje pamet". Ampak vse (glave) lahko bolj združeno mislijo. To bo pomagalo vsem tem glavam in vsemu delavskemu ljudstvu v Ameriki.

Louis Korošec.

Mali trgovci obdavčeni z oglašanjem vse križem

Cleveland, O. — Neka sodružica mi je rekla: "Nikoli več ne bom hodila iskati oglašev. Prošiš, poslušaj, zapravljajš denar, požiraš zbadljivke in uspeh je koncem konca nekaj prebitka v društveno ali v klubova blagajno, drugo pa vzame tiskarna. Oziroma tiskarji za svoje delo."

Res je neprijetno za one, ki oglašje nabirajo, in za trgovce, zdravnike, odvetnike itd., ki morajo posegati po denar, o katerem smatrajo, da bi bil njihov.

V SOBOTO 11. MARCA V CHICAGU IGRA "VENERA" IN PEVSKE TOČKE

Pričetek sporeda ob 7. zvečer z nastopom pevk mladinskega zbora JSF. Kuplet "Železna cesta". — Sestri Plut v "Rdečem sarafanu"

Chicago, Ill. — V naši naselbini so priložnosti, kakršno imamo v soboto 11. marca, jako redke. Kajti kdor pride omenjenega dne v dvorano S. N. P. J., bo videl spored, ki je vreden mnogo več nego je treba zanj plačati vstopnine.

Ker so poleg igre tudi pevske točke in kuplet, se spored prične ob 7. zvečer, da bo potem za ples in za goste iz Detroita še dovolj časa za zabavo.

Spored otvori v imenu dramskega odseka kluba št. 1 JSZ Frank Zaitz. Nato zapoje dve melodični skladbi JSF Junior Guild — prejšnji učenci iz klubove mladinske šole "Young Comrades". Na klavir spremlja ta zbor Mary Owen.

Kuplet "Železna cesta" bo naslednja točka, ki ga bosta predvajala Detroitčana Frank Česen in Mary Rant.

Miss Angelina Pluth bo zapela "Rdeči sarafan"; spremljala jo bo z igranjem na harmoniko njena sestra Josephine. Nato bo pozdravil v kratkem nagovoru Detroitčane Charles Pogorelec, ki nam vzpizore koledarja za spored, igralci in

katerem smatrajo, da bi bil lahko njihov. A vendarle dajejo tisoče dolarjev leto za letom. Društva imajo v običaju objavljati obletnice. Izdajo programno knjižico, toda ne zaradi vsebine, ampak da dobe v njo oglašje in s tem dohodke v društveno blagajno. Društve je mnogo. Trgovci — ki se razveseli, če stopi kdo v prodajalno, se razjezi, čim mu poveš, da nisi prišel kaj kupiti, ampak da mu ponujaš oglašje.

Smelo trdim, da so samo naši trgovci v Clevelandu potrebovali za oglašje v programnih knjižicah težke tisočake. Komur gre biznis dovolj dobro, dobi denar nazaj. Drugi si morajo zaradi takih izdatkov pri-trgovati.

Trgovci in drugi, pri katerih oglašje iščemo, so nejevoljni. Enako tudi oni, ki jih nabirajo, kakor to označuje uvod tega dopisa.

Nabiralci se trudijo zato, da koristijo svoji organizaciji. Trgovci se trudi zmagovati izdatke z dohodki. Če so večji, kakor dohodki, je v nesreči.

Oglašanje pa ni breme samo naših ljudi. Vsa Amerika jih je polna, torej oglašje nekaj vendarle pomenijo tudi za one, ki jih naročajo. Saj zdaj naši in drugi oglašajo tudi v radiu, čeprav so prej zatrjevali, da še prejšnjih izdatkov za oglašje ne zmorejo.

V kolikor imam skušnje, so oglašje najboljši v takih publikacijah, ki imajo trajno vrednost in ne izhajajo zaradi oglašev, a jih vendarle rabijo v pomoč za kritje stroškov. Med te spada med nami posebno Ameriški družinski koledar in Majski Glas. Ne prvi ne drugi nista natrpna z oglašji, ampak z gradivom, zato imajo v njihovi vrednosti tudi oglašje. Naši Clevelandčani to upoštevajo, kar pričajo njih oglašji v Am. druž. koledarju in v Majskem Glasu. Nadejam se, da bodo v slednjemu oglašali tudi letos, kakor običajno. Pomagajo dobri stvari, ljudje pa dobe fino delavsko revijo za zelo zmerno vsoto, in tako pomagamo drug drugemu, da delo za napredek ne zamre.

Delavske razmere pri nas so slabe. Le malo zaposlenih dela stalno. Večinoma si sihte dele — ta par, oni par silhtov na teden — da je za sol, kakor pravimo po domače.

Skodujejo nam tudi komunisti. Imajo kampanjo za svoja dva lista (Radnički Glasnik in Naprej) in jih agitira po več skupaj. O tem kaj več kdaj pozneje.

Jennie Dagarin, zastopnica "Proletarca".

Preveč prijatelj

General Franco pravi, da ima zdaj toliko prijateljev, da že ne ve več s kom bi govoril, da se vsem drugim ne zameri.

S tem se prične igra, in kdor jo bo videl, se bo še dolgo smejal. Pravimo, da je smeh zdravju potreben, posebno v sedanjih časih, ko je vs svet nekam udarjen in vrtoglav.

Kot veste, je bil prebitek te prireditve prvotno namenjen, kakor vsako leto, "Proletarcu". V tem slučaju je klub št. 1 sklenil, da ga gre polovico v pomoč žrtvam fašizma v Španiji, ki so potrebne vse naše in vaše opore, kolikor jim jo moremo dati, kajti njih trpljenje je nepopisno. Govornik o tem namenu prireditve bo po končanem 2. dejanju Joško Owen.

Ko pade po 3. dejanju zastor, se prične plesna zabava. Igral bo Johnny Kochevar in njegovi godci.

Nihče ne bo imel vzroka, da bi šel kmalu domov, kajti zabave bo obilo za vse do zjutraj. Vstopnice so v predprodaji po 40c in 50c pri blagajni. Kdor jih še nima, naj piše ponje, ali pa jih rezervira po telefonu v uradu "Proletarca".

(Spored z imeni igralcev je priobčen na 3. strani v tej številki.)

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

XXI.

Na vrtu gostilne v G'obeli tik železniške postaje v Hrastniku so fantje začasne odre, ki so jih rabili dan prej na slavlju 30-letnice "Vzajemnosti", že razdrli in zložili na voz. Potem so vzeli sodček piva in odšli na bližnji holm zraven proge. Ko smo prišli z ogledovanja steklarne, ni bilo na vrtu nikogar razen natakarice, ki je pospravljala. Vsedli smo se v senco, kajti hoja več ur v tovarni in po Hrastniku nas je utrudila.

"Kako je vaše delavsko gibanje?" sva jih vprašala. Premogarji v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju ob Savi so organizirani v svobodni (socialistični) zvezi rudarjev za Jugoslavijo. Tajnik Slovenske sekcije te zveze je Jurij Arh. Njen urad je v Zagorju. Prostore v njemu je nama razkazal s. Arh, enako zadrudno prodajalno, v kateri je poslovodja že mnogo let M. Cobal, in pokazal je nama rove in stanovanjske hiše, ki jih je zgradila za svoje delavce Trboveljska premogokopna družba. Kar je novejših, nudijo udobna stanovanja, stare pa so slične kompanijskim stanovanjskim barakam v ameriških prometarskih kemпах. V uradu zveze rudarjev v Zagorju so nama dali tudi nekaj fotografij z boje delavstva za izboljšanje življenjskih razmer. Dali so nama tudi zelo veliko fotografijo prihoda zagorskih rudarjev iz rova po 59-urni gladovni stavki leta 1934. (Priročena je v letošnjem Ameriškem družinskem koledarju na 60. strani.)

"Koliko je rudarjev v Sloveniji?" je vprašala Angela najine spremljevalce v Hrastniku. "V Sloveniji okrog sedem tisoč in v vsi Jugoslaviji 45.000. V Sloveniji jih je izmed teh v socialistično usmerjeni uniji, katere tajnik je s. Jurij Arh, 1.800. Nekateri trdijo, da jih je okrog dva tisoč. Žal, da nisem vprašal za točne številke v uradu v Zagorju. Na vrtu v Hrastniku so nama zagotovili, da je število 1.800 pravilno, toda ta unija ima par tisoč pristaveš med onimi rudarji, ki niso nikjer organizirani, in vsled tega njen vodilni vpliv. Klerikalne unije v Trbovljah imajo zelo lep dom, v katerem obratujejo tudi kino. Ponekod je klerikalna unija delavcev razdeljena na krekovce in koroščeve. Takozvani narodni delavci imajo svojo organizacijo. Klerikalne in narodne združuje, ali pa ustanovlja svoje postojanke, Dragiša Cvetković (sedanji premier Jugoslavije) v narodno strokovno zvezo. Njegov namen je ustanoviti eno unijo delavcev, ki bo poslovala pod vladno kontrolo in vladnim vodstvom, kakor zdaj v Nemčiji in Italiji.

V socialistični uniji je poleg omenjenega števila slovenskih premogarjev v Srbiji 2.300, na Hrvaškem 6.000 in nekaj sto-

tin rudarjev v drugih krajih Jugoslavije. Unijo rudarjev na Hrvaškem so razkosali Mačkovi, ki so zvalili mnogo delavcev v hrvaško narodno strokovno zvezo.

V premogovniškem revirju Trbovlje-Zagorje-Hrastnik je po vojni zavel med delavci ekstremni radikalizem. Dogažali so se izgredi in poboji, uničevanje lastnine in pretepi med delavci. Takozvano zmerno vodstvo unije so nadomestili ekstremni elementi, ki so zadržali vsako svarilo delavcem, da se naj ne prenegljuje. Zdad so mnogi rudarji razočarani, kakor povsod, kjer ni pustil ekstremni radikalizem drugega kot pogorilje in nepotrebne žrtve. Trboveljski revir ni izvet v tem pravilu.

V Trbovljah, Hrastniku in Zagorju imajo naši sodrugje zelo močno zadrudno gibanje. Prodajalne in domove imajo v vseh treh krajih, enako tudi zadrudne gostilne, v Trbovljah kino, stavbne zadruge, hranilni in posojilni zavod, restavracije itd. V Hrastniku so nam zatrдили, da je njihova konzuma zadruga izmed vseh treh najzornjša. L. 1937 je imela blizu 300.000 dinarjev dohodkov (\$61.000).

Trbovlje imajo nad 13.000 prebivalcev, Hrastnik 8.000 in Zagorje 8.400.

Premogarska kraja na Slovenskem sta tudi št. Janž, Kočevje in nekaj drugih, ki pa zaposlujejo le malo delavcev; produkcija premoga je v njih nizka in kakovost premoga slaba. Tudi premog, ki ga kopljejo v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku ni toliko dobre kakovosti, da bi ga mogli rabiti za kurivo v lokomotivah današnjih brzovlakov. Rabijo pa ga za kurivo v lokomotivah lokalnih in tovornih vlakov, v jeklarni na Jesenicah in v drugih industrijskih obratih v Sloveniji ter za hišno porabo.

Vedno sem domneval, da ima Jugoslavija več premoga nego ga potrebuje. Premoga slabe kakovosti ima veliko, za lokomotive brzovlakov in za eno industrije, ki potrebujejo premog fine kvalitete, pa ga uvažja. Leta 1938 ga je uvozila do 30. junija 26.203 vagona, največ iz Nemčije in Češke, za katerega je plačala nad sto milijonov dinarjev. V drugi polovici leta 1938 je bil uvoz tujeega premoga še večji. Glavno naročilo je dobila Nemčija. V Srbiji je en revir, kjer kopljejo prvovrsten premog, toda rovi še niso modernizirani, da bi mogli konkurirati nemškimi družbam. Na vladni razpis za dobavo premoga je ponudbo poslala, toda cena je bila znatno višja, da je vlada dala naročilo Nemčiji, pa tudi zato, ker bi družba v Srbiji itak ne mogla do določenega časa izkopati toliko premoga, kakor se ga potrebuje.

"Kakšne so življenske raz-

PREISKOVANJE "RDEČKARSTVA" V MODI

"Rdečkarke aktivnosti" preiskujejo tudi med dijaki obiške državne univerze. Na sliki sta člana preiskovalne komisije C. S. Dargusch, H. S. Atkinson. Najglasnejše priče proti "rdečkarstvu" so člani Ameriške legije in "prominentni" člani raznih drugih "patriotičnih" organizacij.

mere danes?" sva vprašala. "Boljše nego pred leti. Brezposelnosti, kakršno smo imeli pred nekaj leti, ni več in uvedeni so razni pribojčki, da je kruha in tudi udobnosti nekoliko več nego včasih."

"In politično, kako gibljet?" je poizvedovala Angela. "Videla sta večeraj na slavlju." Gibljemo, v kolikor je danes mogoče, zgolj na kulturnem, zadrudnem in strokovnem polju. Agitacijskega dela nam torej ne manjka. Na političnih mestih je v teh krajih mnogo naših ljudi. Namreč v občinskih upravah. Svoje posle vrše kakor zahteva služba. Pomagajo delavcem, kadar pa nam bo dovoljeno delovati tudi politično pod imenom socialistične stranke (ki je že dolgo prepovedana), pa pokažemo tudi politično moč. Politične organizacije torej ne smemo imeti, držimo pa se skupaj pod vodstvom našega lista "Delavska Politika". Med delavci v teh krajih je jako razširjen. Kar se ne sme pisati v listih, si pa osebno povemo na družabnih sestankih v gostilnah ali kjer se pač shajamo."

S holma je prišel steklarski delavec mladi s. Franc Bentl, predsednik pevskega zbora "Vzajemnost" št. 2 (steklarji). "A, tu ste? Mi pa vas čakamo! Pojdimo na vrh!" Sli smo. Kakih dvajset mladih fantov je bilo — vsi sodrugje. Dan prej so delali na slavlju od jutra pa dokler ni bilo končano, danes so prišli pospraviti, in zdaj se zabavajo, ker se večeraj niso utegnili. Nekateri so si v tovarni za danes izposlovali prosto, drugi pa imajo siht šele popoldne. Ponudili so nam piva, Bentl pa je naju predstavil tistim, s katerima se še niso seznanila. Nato je zaorila vesela pesem. Angela je smejala slike. Lahko je pokretu, ki ima celo v tako težkih okoliščinah v svojih vrstah toliko mladih, navdušenih, v bodočnost verujočih sodrugov! Njihovi očetje so več ali manj razočarani in poparjeni, a nadomeščajo jih mladi in navdušeni in delo za našo stvar kipi dalje. Pri nas v Zed. državah nismo tako srečni.

V družbi je bilo tudi nekaj mladih Nemcev iz štajerskih krajev. Govore dobro slovensko, a včasih jo vsi skup vrežejo po nemško. Tak je med steklarji v Hrastniku star običaj. Fantje so zbijali šale, govorili dostojno in razumno ter peli. Na postaji smo videli na peru no orožnika s puško na rami, drugi pa se je sprehal od postaje do nas in nazaj. Od naše mize na holmu do zidu ob progi je bilo le kakih dvajset korakov. Orožnik je bil žejen, fantje ga poznajo in so mu večkrat skrivoma prinesli vrč do zidu. Tudi pil je skrivoma, da ne bi videl oni drugi stražnik. "Je ves pasji, vse izvoha in rad nagaja," je nama pojasnil nekdo. "Ta orožnik pa je naš. Fin dečko. Oni drugi bi ga zatožili, če bi videl, da mu dajemo piti." Fantom sva ponudila vsotni "še za en sodček". Niso jo hoteli vzeti. "Je vaše, porabite jo kakor vam ljube." Kajti mudilo se je nama na vlak. Tenki

žvižg sirene na lokomotivi je že oznanjal, da prihaja. Po poti ne bi prišla pravčasno do postaje, ker gre po ovinku. Naš prijatelj orožnik je že odšel na peron. "Spustili vaju bomo na pot ob progi", so rekli fantje. Šli smo na mejni zid, močne roke so prijele Angelo in jo polahno spustile na tla. Jaz sem skočil doli sam in nato sva tekla na postajo. Orožnik s puško je naju gledal uradno, a rekel ni ničesar. Če ne bi bila tuja, najbrž bi. Vlak je ustavil, naju sprejel in odpeljal mimo griche. Fantje so stali na zidu, nama mahali v pozdrav in peli. Ljudje ob odprtih oknih so gledali začudeno zdaj naju, zdaj njih. Slika je izginila. Petja ni bilo več slišati. Zopet sva bila med tuje.

Kako je s. Cobal osvojil shod

Glencoe, O. — Nedavno sem v potopisu, ki ga priobčuje v tem listu F. Zaitz, bral o posetu, ki sta ga z ženo napravila v Zagorje ob Savi k Melhiorju Cobalu.

S Cobalom sva bila večkrat skupaj na sejah, na shodih in pri delu za organizacijo premogarjev. Zadnjič sva se sestala leta 1914 v Gradcu na Gornjem Štajerskem na konferenci zastopnikov konsumnih društev. To je bilo tik pred pričetkom svetovne vojne.

Cobal je star zdaj kakih 75 let — štiri leta starejši nego jaz. Kot je poročal F. Zaitz, je naš pionir v Zagorju slabega zdravja in je bil lani parkrat v bolnišnici. Zadrugu v Zagorju opravlja od kar je bila ustanovljena — torej nekako 40 let.

V mladosti je bil Cobal silno energičen; na zadrudnem in na političnem polju je bil on eden izmed najboljših socialističnih organizatorjev. Izobrazil se je sam — namreč bil je samouk.

Silno je mrzil bahače — tiste ljudi, ki so poudarjali, da so "boljši socialisti" in v pokretu iskali časti in hvale. Ker je niso dobili, so izstopili in se pridružili nasprotnikom socializma. Nekateri pa so se razočarali nad delavci in začeli zabavljati, da jih je treba še bolj "navijati", ker jih je nemogoče pripraviti v organizacijo. Take sorte socialist je bil tudi Musolini. Tudi v Zed. državah se ne manjka teh "boljših socialistov".

nas bilo v tem industrialnem kraju veliko Slovencev, smo povabili na socialistični shod s. M. Cobala, da bi nam govoril v našem jeziku. Dopolodne smo imeli sejo društva premogarjev, popoldne pa javni shod. Krščanski socialisti so zmerom pazili, da so imeli prireditve vselej ob istem času kakor mi. Tisto nedeljo so sklicali shod v Pronle, tri četrt ure od Leobna. Ko je Cobal prišel na naš shod, smo mu pojasnili, kako in kaj. Bil nas je par sto — sami socialisti in somišljeniki. Cobal je preudaril položaj in rekel: "Opustimo ta slovenski volilni shod in se udeležimo krščanskega socialnega." Medpotoma se je nam pridružil še nekaj delavcev. Cobal je nas učil, da naj bomo na shodu mirni, da naj nihče izmed nas ne prične kravalca, kajti le če bomo mirni, je upati, da bo tudi on dobil besedo.

Prostori, kjer se je shod vršil, niso bili veliki; večina izmed nas se je komaj zbasala vanje, drugi pa so ostali v veži. Govornik je bil duhovnik majhne postave, prikupne zunanosti. Kadar mi pride zdaj pred oči, me spominja na Dollfussa. Bil je dober govornik. Ko smo prihurmeli v dvorano, je govor prekinil toliko časa, da smo dobili vsak svoj prostor. Na shodu so bili poleg nas večinoma kmetje (skoro vsi z golšami) in pa pobožni delavci. Socialistov govornik ni kdove kaj napadal. Meni se je zdelo m'adega duhovnika škoda. Če ne bi bil duhovnik, morda bi bil med nami in deloval za resnično delavsko stvar.

Cobal je besedo dobil in govoril nemško tri četrt ure. Proti koncu je začel naštevati grehe krščanskih socialcev. Tedaj pa so se dvignili kmetje in glasno protestirali. Tudi mi smo zrasli in bila je nevarnost, da bo shod razbit s pretepom. Cobal je apeliral na nas v slovenskem jeziku, da ostanimo mirni, prvi govornik pa je enako urgiral svoje pristaše v nemškem jeziku. Ko je po Cobalovem govoru spet povzel besedo duhovnik, je bil tako zbeگان, da ni vedel, kako bi govor čimprej zaključil. Kmalu se je izmuznil in z njim so odšli njegovi kričalci, mi pa smo ostali in Cobal je nam govoril še celo uro. Njegova izvajanja so pohvalili tudi nasprotniki, gostilničar pa mu je dal priznanje, ker je preprečil razbitje shoda. Kajti tudi gostilničar je bil zadovoljen, čeprav ta shod ni bil več krščansko socialen. Lokalni časopis nemških liberalcev je drugi dan pisal, da je prišel s Kranjskega na shod krščanskih socialcev socialist šibke postave, in jim strne popolnoma zmešal. Cobala sem videl v Leobnu še enkrat na slovenskem socialističnem shodu. Potem smo šli na planine. Medpotoma se je Cobal spodtaknil in padel. "Pazi, da se ne ubiješ," sem mu dejal v šali. "Sam se ne bom, morda pa me kdaj ubije kdo drugi," je odvrnil.

"Ne, živel boš do 100 let," sem se šalil dalje. Zdad se mu bliža osemdeseto leto. Veliko je delal in ni čudno, če je slabega zdravja. Midva sva se vedno dobro razumela. Iz srca mu želim, da kmalu okreva in da res dočaka stoletno starost.

Nace Ziemberger.

TISKOVI FOND PROLETARCA

- V. IZKAZ
- Milwaukee, Wis. Federacija SNPJ \$2.00.
 - Chicago, Ill. Klub št. 1 JSZ od priredb \$21.50; Al Rak 50c, skupaj \$22.00.
 - Pueblo, Colo. Po \$1: Anton Medved in Frances Pogorelec; po 50c: Ludvig Yoxey, John Zupanec, Valentin Machar, John Jenko, Nick Boltezar, Frank Boltezar Jr., Frank Pechnik, John Germ, Frank Hribar in Martin Miklich; Mike Pogorelec 35c; po 25c: Stefan Šajn, Jakob Škerlj, Joseph Pintar, Louis Erel in Anton Rupar; po 10c: Primož Knafelje in Anton Babich; Louis Babich 7c, skupaj \$8.87. (Nabral na otvoritvi Narodna Frank Boltezar.)
 - Penn. Pa. Simon Groshel 25c. Power Point, Ohio. Matt Tushek zbral v veselje družbi \$11.00.
 - Waukegan, Ill. Klub št. 45 JSZ \$10.00.
 - Oglesby, Ill. Po 50c: Mrs. John Pahor in Anton Udovic, skupaj \$1.00. Skupaj v tem izkazu \$55.12, prejšnji izkaz \$243.59, skupaj \$298.71.

O prejšnjih in prihodnjih naših prireditvah

Cicero, Ill. — Zadnji dve naši veliki prireditvi v Chicagu sta bili koncert "Save" in maskarada ženskega društva "Nada" SNPJ. Obe sta dobro uspeli le da bi bilo na "Nadini" zabavi lahko več mask, ker so bile zanje pripravljene lepe nagrade. Med maskami je bilo nekaj jako zabavnih, med njimi na primer špe'a in Kljukec, ona v starodavni noši, on pa v Palm Beach "sutu". Tudi nekatere druge maske so bile jako posrečene.

V soboto 11. marca pa pridejo v dvorano SNPJ igralci iz Detroita, ki nam vprizore komedijo v treh dejanjih "Venere". Povabil jih je klub št. 1. Prebitek je namenjen v pomoč žrtvam fašizma v Španiji in polovico Proletarcu. Nastopila bodo tudi dekleta mladinskega odseka JSF Junior Guild, ki bodo zapele ljubke pesmi in sestri Pluth s pesmijo "Rdeči sarafan". Dekleta poučuje v petju Mary Oven.

Na domači zabavi "Save" 25. februarja smo videli film iz starega kraja, ki ga je snel in predvajal Anton Wencel, lastnik moderne mlekarne na Blue Island Ave. Poleg slik iz starega kraja je predvajal film o mlekariki industriji — kako se pripravira v njegovi mlekarini mleko, predno se ga dostavi odjemalcem. To poglavje je bilo zelo zanimivo, kajti vsakdo rad ve, skozi kakšne procese grede živila, ki so nam vsakdanja hrana.

Mr. Wencel je bil lani na potovanju v starem kraju in na vsesokolskem izletu v Pragi, kjer je to ogromno prireditev filmiral. Škoda, da so bile slike premalo različne, oziroma film prehitro obratovan. Druge njegove slike, ki jih je vzel v Sloveniji, pa so jako lepe. Imeli smo ob njih obilo užitka. Po končanem predvajanju slik se je razvila prijetna domača zabava.

Prešlo soboto je imelo v Masonic Temple tik Slov. del. centra zabavo društvo Pioneer SNPJ. Imeli so obilen posest.

Fantje in dekleta so obljubljal, da pridejo na vprizoritev "Venere" v soboto 11. marca v dvorano SNPJ v obitem številu. Tako je prav, kajti imeli bomo dober spored in potem zabavo, da bo veselje vsehkozi.

Kristina Turpin.

Mrs. Mary Konda obiskala Center

Chicago. — Prvič, od kar izhaja Proletarac, je obiskala naš urad Mrs. Mary Konda, vdova po pokojnem Martinu Kondi, ki je izdajal "Glas Svobode". Stanuje z otroci še vedno v isti hiši, kjer je izhajal "Glas Svobode".

Mrs. Konda je že upognjena ženska, toda še vedno pripravljena za pomenke o spominih iz davnih dni. Ne gre prav nikamor, je rekla, boj za obstanek ji je jako težak, a s pomočjo otrok ga zmaga. Imajo jih pet — že vsi odrasli. Brezposelnosti pa je tudi njih zelo prizadelo.

Tone Puc vabljen v Center. J. Težak se slabo počuti

Chicago. — V sosednem Cicero bolega že nekaj tednov naš stari znanec Tone Putz. Bil je operiran na žolčnih kamnih in se nahaja v bolnišnici West Suburban, Oak Park, 5 blokov severno na Austin Blvd.

Tone Putz ima prijatelje v Chicagu, Cicero in drugod v okolici, ki mu vsi žele skorajšnjega okrevanja in ga vabijo, da naj pride kmalu v Center, kajti na balincanje se že pripravljamo.

Tudi naš drugi znanec v Centru — John Težak, pravi, da se slabo počuti. A v doktorja ne verjame, še celo v zobo-zdravnika ne, in si je zob kar sam izdrl. Ze petega. In to ne s prsti, ampak s kleščami. Star je 70 let, a hodi še zmerom na delo. Zdravnikov nima rad radi tega, ker pravi, da niti sami sebe ne morejo ozdraviti. Če bi bili vsi taki kot je Težak, bi dentisti in tudi zdravniki od glada pomrli.

Klub št. 1 JSZ, CHICAGO

V SOBOTO 11. MARCA

v dvorani SNPJ, 2657 South Lawndale Avenue

VELIKA PRIREDITEV

v korist žrtvam FAŠIZMA V ŠPANJI in za PROLETARCA

Pričetek sporeda ob 7. zvečer.

Vstopnice v predprodaji 40c. Pri blagajni 50c.

SPORED

- I. DEL
- Frank Zaitz, otvoritveni govor.
 - JSF Junior Guild zapoje dve pesmi — eno po češkoslovaški, drugo po mehiški melodiji. Spremlja na klavir Mary Oven.
 - "Zvezna cesta"; kuplet, predvajata Frank Česen in Mary Rant.
 - Sestri Pluth: Angeline poje "Rdeči sarafan"; Josephine jo spremlja na harmoniko.

II. DEL

- Pozdravni govor Detroitčanom. Tajnik kluba št. 1 JSZ Chas. Pogorelec.
- "VENERA", komedija v 3. dejanjih. Spisal H. Hunkel. Prevled Ivan Cesar. Za naš oder preuredil Frank Česen.

OSEBE:

Tomažek Tišek, posestnik.....	Frank Česen
Polona, njegova žena.....	Mary Rant
Ivanka, njena hči.....	Mary Česenik
Dominik Čiligoj, zasebnik.....	Anton Česenik
Angela Čiligoj, vdova.....	Kristina Kira
Bruceev Jože, njen sin.....	Peter Verderbar
Urša, Tiškova dekla.....	Jennie Urbančič
Gošec.....	Johnny Kočevar

Pevske točke spremlja v nastopih Detroitčanov na klavir Agnes Česen

Igra se godi v sedanjosti v poteželju.

Prvo dejanje, poudari v soboto popoldne.

Drugo, naslednji dan, v nedeljo zjutraj.

Tretje, teden dni pozneje, v nedeljo proti večeru.

Režiser Frank Česen. — Suflerka Angela Zaitz. Masker Filip Godina.

Inspicijent, Louis Beniger. — Scenarija, Anton Trojar.

Med 2. in 3. dejanjem govori JOŠKO OVEN o namenu te prireditve in pomenu sodelovanja.

Po sporedu domača in plesna zabava v spodnji dvorani.

Igra JOHNNIE KOČEVARJEV ORKESTER

KONFERENCA KLUBOV J. S. Z. IŃ PROSVETNE MATICE BO V MOON RUNU V NEDELJO 26. MARCA 1939

Moon Run, Pa. — V smialu sklepov prejšnjih zborovanj in odbornikov bo prihodnja konferenca klubov JSZ in zastopnikov društev Prosvetne matice v nedeljo, 26. marca na Moon Runu. Vsi klubi JSZ in vsa društva Prosvetne matice v zapadni Pennsylvaniji so vabljena poslati zastopnike na to zelo važno zborovanje, ki bo bržkone zadnje pred zborom JSZ in Prosvetne matice, ki se bo vršil v drugi polovici tega leta.

Na prejšnjem zborovanju v naselbinu Presto so nekateri zastopniki priporočali, da se naj bi naše konference pričele popoldne, namesto dopoldne. To smo upoštevali in prihodnja dne 26. marca se prične ob 1. pop. Upamo, da bo udeležba vsled te odložitve na času boljša posebno iz oddaljenjših naselbin, in da pridejo vsi pravčasno.

Društva, ki so v tem okrožju pristopila v Prosvetno matico letos, obveščam, da naj smatrajo to za vabilo in izvolijo delegate. Enako naj store tiste organizacije, ki pomotoma morda niso dobile pismenega vabila. Vsem tem in drugim kličem, dobro došli v Moon Runu 26. marca v naši dvorani!

Dnevni red bo važen. O marsikateri stvari, ki se tiče naših problemov, bomo morali temeljito razpravljati. Torej pridite vis — namreč ne samo zastopniki, ampak vsi somišljeniki, ako utegnate.

Jacob Ambrozich, tajnik Konference.

"Slovenski dan" v Pennsylvaniji le vaba, da vlove "slovenske" ribe

Matt Spolar, upravnik slovenskega lista v Pittsburghu, znan najbolj kot agent "nove" taktike "komunistov", določen od skupine, ki ima nalogo sejati svojo "novo", "demo-komunistično" propagando z lažjo, da ni komunistična, je bil pred par meseci v generalnem štabu komunistov (ki se od prejšnjih ločijo kot dan od noči) določen, da naj kaj stori za zrušenje socialističnega gibanja med Slovenci. Tisočaki, ki so jih komunisti potrošili med Slovenci v enak namen v letih 1919-25, so bili vrženi v vodo. Morda bo zdaj, ko komunisti niso več "načelni", sreča bolj mila. Takrat so hoteli biti na vso moč proti demokraciji; vsakdo, ki je kaj bleknil nji v prid, je bil social fašist; vsakdo, ki je kaj znil za narodnostne pravice, jim je bil nacionalist; kdor je propagiral glasovnico, je bil izdajalec delavskega razreda. In tako dalje in tako dalje.

Zdaj je drugače. Komunisti so za "puške", za samostojno Hrvatsko, za neodvisno Slovenijo in za "slovenski" dan v Pennsylvaniji. Vse, kar počno, je kajpada raketa.

Matt Spolar, ki je nekaj časa tajil, da ni kar je, sklicuje torej "slovenski dan" v Pennsylvaniji. Matt, ki je inače sposoben menjati prepričanje kakor se menja vreme, če da Browder tak ukaz, vabi vse Slovence na vseslovenski dan — katoličane, nepristranske in druge verne in neverne rojake — "da povemo, da bomo stali na strani ostalih državljanov v obrambi demokratičnih in socialnih pravic, da bomo dali podporo našemu velikemu predsedniku Rooseveltu..."

Ni čuda, če se vsled takih skokov sem in tja komunisti v Rusiji pobijajo, še manj čudno pa je, da jih iskreni delavski krogi v tej deželi bolj in bolj sovražijo, reakcija pa priliva tem sovražstvom olje na ogenj — toda olje ji dajejo takozvani "komunisti". Če niso v njeni službi, ji s svojo taktiko vseeno tudi brezplačno sijajno pomagajo.

Poziv na vseslovenski dan v zapadni Penni so po Spolerjevem zatrdilu podpisali John Sirc za federacijo SNPJ; Henry Previc za angleško poslušajočo federacijo SNPJ; F. Kress in dr. F. A. Arch za federacijo JSKJ; Matt Spolar, ki vso stvar rona, pa se je v proglašu pod-

pisal v imenu federacije SSPZ. Njihov takozvani "slovenski dan" (za Radnički Glasnik, njegovo tiskarno ter njegovo slovensko časniško marljone-to) se bo vršil 8. julija v View Parku tik Pittsburgha.

In veste, kaj bo po mnenju sklicateljev komunistov namen tega dneva? "Manifestiranje narodne zavesti in kulture ameriških Slovencev..."

Da je, "da pridemo Slovenci v zapadni Pennsylvaniji skupaj brez razlike na versko in politično prepričanje..."

Zanimivo je dalje, da Matt Spolar, ki je duhovni vodja slovenskega dana, ni napisal proglašov, ki so bili poslani društvom, slovenskim in hrvatskim listom, ter raznim posameznikom, ampak nekdo izmed članov štaba "Radnički Glasnik", ki se je iz izkušnjem Bartuloviča naučil, da je boljše skrivati se, kot pa se razglušati na vse štiri vetrove.

Napredne slovenske organizacije v zapadni Pennsylvaniji in drugje imajo priložnost, da za NAPREDEK delujejo pod okriljem Prosvetne matice, in to s svojimi močmi, namesto po navodilih iz Spolerjeve tiskarne v Pittsburghu. Kajti mi smo zares za demokracijo, in to ne šele prošli dve leti. Ako se bodo udejvali kakemu M. Spolerju, bodo morale slediti politiki zapostavljenosti in breznačelnosti. To ni njihov namen, zato je boljše, da so previdne sedaj, kot pa se kesati pozneje.

Pintar ugotavlja resnico

Rock Springs, Wyo. — V glasilu JSKJ z dne 22. feb. sem čital, kako demokratičnega mišljenja je bil pokojni papež in kako je bil nasprotnik fašizma in nacizma in pa da je deloval za svetovni mir.

Kdor je le malo sledil dogodkom, je lahko videl in vedel, da je pokojni papež podpri Mussolinijevo vojno v Etiopiji in pomagal fašistom v njihovi vojni proti španski republiki. Pomagal je Mussoliniju zatirati Slovence na Primorskem, kar menda tudi glasilo JSKJ ni več tajnost. Zares pravični, miroljubni papež bi se zavzel za naše rojake na Primorskem, da bi jim izvojeval vsaj pravico moliti v svojem jeziku, jim ubranil slovenske duhovnike pred premestitvami v italijanske kraje itd. Saj je to vendar področje cerkve, ne vlade! To-

rej je cerkev pomagala vladi zatirati Slovence. Kulturna društva so jim uničena. Kdor ima le malo razuma, torej ne bo verjel takim vestem.

Upanam, da bo enkrat tudi Slovence izvoljen za papeža. Zdaj naš narod niti kardinala nima in ne nadškofa, od kar so si Italijani v prid Mussolinija osvobodili slovenske škofije na Primorskem. "Bogor ubogim na duhu..." ker beračijo, ne zaslužijo, nego za one, ki imajo kot cerkveni knezi milijonske imovine.

Med Slovenci v Ameriki jih je mnogo, ki sebi pritrjujejo, da je za žegne. Špela, ki je morda sicer kaka izjema, pravi, da ne porajta dosti na žegnane stvari. Morda je vsled starosti že pozabila, kako lepše so dišala žegnana plečeta na velikončno nedeljo, kakor pa šunke, ki jih škropilka z blagoslovljeno vodo ni dosegla. In kolaj, koliko bolj je teknil, če je bil blagoslovljen na Veliko sčeboto. Saj se menda še spominja, kako je nosila "žegen" in je potem jedla s tekotom, ker je je hoja v cerkev in nazaj s tovorom na glavi pač utrudila. Že to je bil "žegen", ki da človeku dober tek, pa misli, da to mu tiste kaplje blagoslovljene vode pomagale. Ljudje namreč radi verujejo v kapljice.

John Pintar.

Gospodinjki odsek imel izvrstno prireditev

Imperial, Pa. — Gospodinjki odsek društva 106 SNPJ je imel 11. februarja maskaradno veselico, ki je izpadla veliko boljše kot smo se upali pričakovati. Udeležba obilna in tudi mask je bilo veliko. Imele smo posetnike iz naselbin Cliff Mine, Moon Run, Midway, Pittsburgh, McKees Rocks, Carnegie, Primrose, Bridgeville, Burgettstown itd. Med njimi je bilo mnogo članic drugih gospodinjinskih odsekov. Njim in drugim iskrena hvala za obisk.

Clani in članice tukajšnjih društev so pomagali, da smo čimboljše uspele. Igral je J. Koracičev orkester. Prireditev je oglašal tudi po radiu. Hvala Proletarcu za oznanilo naše zabave.

Zaved mask so odnesle prvo nagrado članice gospodinjkega odseka na Midwayju.

Naš gospodinjki odsek je bil ustanovljen 25. oktobra 1937. Društvenih sej se je udeležilo povprečno 30 članic, kar je mnogo. Februarja t. l. je gospodinjki odsek imel 53 članice.

Društvo št. 106, v katerega pripadamo, bo imelo slavje 30 letnice 4. julija

Anna Gorenc.

Pueblo, Colo.

Novi slovenski dom, ki je res tudi zadružni dom, smo ob otvoritvi 12. februarja priločno "zallili", kakor je že v naprej ugotavljal naš tukajšnji filozof Jože Kočevar. Tudi nad našo kulturo se je spoddikal, dasi je bil spored razmeroma dober, dovolj patriotičen v vseslovenskem in ameriškem pomenu besede.

Delavske zavednosti pa je pri nas bilo malo in je je danes še manj.

Jože Kočevar bi sicer lahko pomagal, da je bi bilo več. Na primer v tukajšnji jeklarni, kjer se unija CIO trudi, da bi delavce organizirala, a ji noče pomagati. Jože je sicer radikalni, ampak samo oddalec v Rusijo. Ne pa pri nas, v naselbini, ki je katoliška in kaj vem kaj še vse.

"Kuvertice" slovenske župnije romajo med ljudmi in ljudje jih vračajo z novci v njih. To ni dobro za radikalizem pri nas, ne drugje. Kaj pomaga, če bereš samo knjige in modruješ. Tudi na kuverticah modrujejo; na primer: "Sveto pismo opominja: 'Daj najvišjemu primerno, kakor si sprejel od Njega; ker Gospod povrača, podelil ti bo sedemkrat več'."

In potem enkrat v angleščini na istih kuverticah. "Znati se mora", je rekel Ribničan, "ko je bil ob konja in tovor. Tudi Jože bi lahko več znal, posebno ker čita knjige in zna slovensko boljše kot vsi mi drugi, vključno z uredniki slovenskih listov. Še nekaj o dvorani dru-

VČASIH JE LUŠTNO BLO...

Piše Špela Potoyčen

K že dovg nism bva per spovd, sm djava snoč Klaukeu, dem lejtso za uliko noč usegljil apet ankat šva, zato kse mje že precej grehov nabral, čeprov mej pred mnogim lejtiam an žleht misjonar ustarm kraj pokrivice posušu. Tista rečej sej zgodila tkule:

U vasi Šebreljenci, kjer sm bva jest doma, so že davn ankat ksm bva jest še za tamalo dekle, imel an prov tahud misjon, na kterm smo use mogl delat ladovgo spovd n poslušat tajke strašne pridige, deb se zneh lobk clo marskašna ženska naučila, koku še spuca dčca k pride prepozn — oziroma zgodaj zjutrej domu. Te do mozga in u pete segojače pridige so me tku pretrale, da sm se bala jet h spovd, čeprov nism imeva — po mojih mislih — takat še prov uboga greha. Po tistih pridgah sm pa kar debev gledava akul sebe, odkje se bo perkazov hudič n me preč živo pograjfov n odnesu u peklenski ogenj, kjer nej bse cvrla na use večne cajte, ne le do sodnja dne.

Drujg dan sm šva u spovdnico, pa sm taparu sojo greveno zmomljala tku na žnečnem način, da še misjonar ni opazu, da grevenge nism povornog zglave znava. N poj sej pa za čeva moja taprava spovd, u kteri šva z gaspudam nekšn tkule ropotala:

Jest (ponizn kleoč pred spovdniško lino, skoz ktero so se pohlepno bliskale misjonarske oči): "Jest uboga grešnica —"

Far: "— To že vejmi!" mje hiter segu u besedo n to moje jamranje zaštapov. "Povej rajš natančne use soje grehe — pa brez zvijač, vejš, če češ, da bo na tudrumj svejt za te kej degrač k pa za tapogublene pregrešne punce, kse niso obcajt spokorle..."

Jest (tresoč se po usem telesu, obotavljaje): "Zadnč k smo ječmen mlajli, šva jest pa hlapce slamo tlačila —"

Far (mej parkat prov hiter ošvarnknu s tajnstvenimi pogledi, pa sej naslonu na lajšto linco): "A-a-a!? Tku? M-m-m; khm! Nu, neč se me na boj, le lejpu povej, kuga use sej zgodil tam u tist slam," i še prov zlo radovedn dodav n pomenljivo gladu z desnico svoje tolsto lice...

Jest (že enmav bel korajžno): "O, neč tajkga, deb blu uredn pravt — e, e, mislm rečt, da šva s hlapcem slamo tlačila ancajst stoje, n poj pa leže..."

Far: "Hm-hm-hm-hm..." Nekej cajta i samu zdehov n zlo teško sapo jemu. Poj mej pa prov lpu skez lino pogledov, n zašepetov: "Špelca, kuga sej pa poj naredi!"

Ker i spovd tku počas napredvala, n far i postajov zme-rej bel mehak — e, mislm, u glav... sm jest počas še več korajže dobiva, tku da sm nazadnje skleniva, dam u nabom prov neč taprava povejdova. Zato sm na negov tudrujg uprašajne koku i blu u slam, djala bel potihm, da se ni neč naredi!

Far: "Kok vejš, da se ni neč naredi?" mej na zviti način prašov.

Jest (nagajivo): "To mpa ja vejdlja, če sej kej naredi al ne, kam bva pa sama zravni!" sm ga poredn zafarknila.

Far: "Jest mislm, Špelca, če sej hlapc kej kam stegnu..." Jest (serdito): "To vas pa prov neč pobriga!"

Far (vztravan in z grožčim glasom): "Špela, Tebe bo hudič uzev! Marš stega posvečenega mejsta n spred mojsa n Kristusovga obličja! Prekletstvo zdojbo na temu svejt, n zašur peku na tudrumj svejt!" nakar i prov glasnu lino zaloputni, n jest sm bva posušena n pogubljena...

Jest sem se pa potam prov vesel n žlehtnobno počutiva, ksm šva s cerkve von n ke u ano našarjajo, kjer sm ano klobaso mpa an ferkle vina naročiva za tiste groše, kam jih misla nest h ofer. To mje ulik bolj teknil ket pa "božja" mast n "sveta" zavest, čeb bla tiste groše h ofer nesva. K svetniki neč na jedo, se z oferskim

Bolezen ne vpraša, če sme na obisk

Imperial, Pa. — Tu je nedavno obolevl Frank Avguštin, ki ga poznajo ljudje daleč naokrog za veseliga človeka in dobrega družabnika. Motal je v bolnišnico v Pittsburgh ter se opdvreči težki operaciji. Zelimu mu, da čimprej ozdravi. (Enako vsi v našem uradu! — Urednik.)

Odkrivanje grafov

Letos je v modi odkrivanje grafov v WPA. WPA odslavlja nedržavljanec kar na debelo. Kaj naj zdaj počno? V Chicagu na primer so v enem dnevu odpovedali službo 2.000 nedržavljanom. Za državljanske pravice se je vted tega pobrigal marsikdo, ki ni hotel poslušati nasvetov prijateljev takrat, ko jih je bilo laglje dobiti. Danes stanejo več, je več čakanja in tudi pridige morajo poslušati, kakršnih pred leti ni bilo toliko.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

V sledečem seznamu so priredbe klubov JSZ, konferenčnih organizacij in socialističnih kulturnih društev:

MAREC

CHICAGO. — Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v soboto 11. marca v dvorani SNPJ.

Milwaukee, Wis. — Kartna zabava kluba št. 37 JSZ 12. marca popoldne in zvečer na 1101 S. 1st St.

WAUKEGAN, ILL. — V soboto 18. marca zvečer predavanje v SND o Evropi. Predavatelj Frank Zajec, Aranzira Prosvetna matice.

CLEVELAND, O. — Prosvetni večer kluba št. 27 JSZ v soboto večer 25. marca v sobi št. 1 SND na St. Clair Avenue.

MOON RUN, Pa. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 26. marca v dvorani samostojnega pod. društva. Pričetek ob 10. dopoldne.

APRIL

CLEVELAND, O. — Koncert soc. "Zarje" in prvomajska proslava kluba št. 27 JSZ v nedeljo 30. aprila v SND na St. Clair Avenue.

CHICAGO. — Koncert "Sare" in prvomajska proslava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 30. aprila v dvorani SNPJ.

MAJ

Waukegan, Ill. — Prvomajska proslava kluba št. 45 JSZ v ponedeljek 1. maja v SND.

JUNIJ

CLEVELAND, O. — Piknik kluba št. 27 JSZ in "Zarje" v nedeljo 25. junija na Mečilnikarjevi farmi.

JULIJ

CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v torek 4. julija pri Kegu v Willow Springsu.

WAUKEGAN, ILL. — Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. julija.

NOVEMBER

CLEVELAND, O. — Koncert soc. Zarje na Zahvalni dan 30. nov. v SND na St. Clair Ave.

DECEMBER

CHICAGO, ILL. — Silvestrova zabava kluba št. 1 dne 31. dec. 1939 v dvorani SNPJ.

Kdaj želite kaj oglašati, spomnite se "Proletarca".

MILLER'S CAFE
5205 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Fino pivo, vino in žganje. Vank petek ribja večerja, ob sobotah kofaja. — Fina postrežba.
Dobra godba.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily
At 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 8700

BARETINCIC & SON
POGREBNI ZAVOD
Tel. 1475
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Uživajte več prostega časa...
KUHajte Z ELEKTRIKO

• Moderni, avtomatični električni štedilnik vam bo prihranil ure časa na sledeče TRI načine:
PRVIC — ker bo jed skuhana kolikor sploh hitro more biti.
DRUGIC — vsa vaša jedila bodo skuhana avtomatično brez vaše skrbi.
TRETJIC — ker je električna vročina čista boste prihranili čas pri umivanju posode.
Zapomnite si — kuha z elektriko je poceni. Poskusi v Chicagu dokazujejo, da so povprečni stroški kuhe z elektriko samo \$2.18 na mesec.

Oglejte si te moderne avtomatične električne štedilnike v trgovinah z električnimi potrebčinami, z zelenino in pohištvo ter v departmentskih trgovinah, in v prodajalnih elektrikalij Commonwealth Edison družbe.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

LAST CALL!

With these final words we remind you that Saturday is the day. For the past few weeks articles have appeared regularly until we feel that you have more than a vague idea of what the play "Venus" is all about, and that you are convinced the whole program is worth your time and attendance.

It will begin at 7:30 P. M. which means, all things considered, dancing will begin a little later than the usual time.

May we suggest again that you make a last round-up with your tickets. Every last ticket sold strengthens the assurance of a large attendance.

As one half the proceeds will go to the Sustaining Fund of our paper, we sincerely urge all our readers to support this affair.

ANOTHER MOVE FOR LABOR PEACE

Recently President Roosevelt addressed letters to William Green and John L. Lewis urging them to end labor's war and bring about peace in the labor movement.

It is now nearly a year and a half since the previous peace negotiations took place. They were initiated by the CIO during the national convention of the AFL at Denver in October, 1937. After some preliminary sparring each side appointed a committee. The two committees held sessions, canvassed the situation with a mutual desire to get together, and reached an agreement. Learning of the agreement, the executive officers of the CIO gave its committee instructions not to assent to it. The matter was referred to a subcommittee which could not agree on any other plan.

The rank and file membership of both organizations wants peace, but as much as they want it, the hostile attitude of the leaders has proven the stumbling block.

The President's plea to the warring leaders will undoubtedly go by the board, unheeded. A genuine push for unity by the rank and file, strong enough to force the leaders to come to terms is the only solution.

At a meeting of the Executive Committee of our Federation last week, it was decided that our Federation sends resolutions to both Green and Lewis urging unity. Our members are urged to work for unity in their groups.

SIT-DOWN HELD ILLEGAL

The Supreme Court ruling in the Fansteel case in North Chicago declaring the sitdown illegal, makes it more important than ever for the workers to wake up to their own future welfare. It also shows plainly the need for labor unity to effectively fight reactionary legislation instead of using up its energy on internal struggle and warfare at home.

The Great Illusion

By ART HOPKINS

"Good morning," I answered with all the nonchalance I could muster. "Is the city editor in? I'd like to see him."

"Have you an appointment with Mr. Beck?" the reception clerk asked curtly.

"No, I haven't. I'd like to speak to him just for a short while," I responded.

"Well, I'll see if he has time to see you. What's your name?"

"Art Hopkins," I answered, and continued as my client swelled with pride, "tell him I'm a graduate from a journalism school."

I finally got in to see the City Editor of this large metropolitan paper. He was a short, stubby individual who found delight in hearing himself talk.

I introduced myself to the Editor and then told him I was looking for a job on a paper. "I am very much interested in journalism, I have been a reporter, desk editor, news editor and assistant editor on the college publication and I received my diploma in Journalism last June." I hastily injected: "I am willing to start at the bottom of the ladder. All I want is a start."

The City Editor smiled cynically and presently spoke: "So you're a college graduate! I'm sorry, young man, we have no opening at present. We are cutting our staff now, and furthermore, there are about 400 to 500 veteran newspapermen walking the streets in this city. And they've had experience. Do you know what I'd do if I were you? I'd go out to some small town and get a job on a paper. There's the place I got my start."

I left the news-office somewhat saddened but not discouraged. There were four more City Editors that I could see. But, I was doomed to hear practically the same story from the lips of all that I was able to see.

I had a faint idea what awaited a college graduate. I expected all this! Yet with all faint ideas and expectations, I had an idea that perhaps I could get a job on a paper. But my illusion has been shattered! And as I walked the streets searching that mythical job, I recalled with amusement my days at school; the talks of my teachers, of their constant urging: "Work, work hard, be energetic and you will succeed. America is a land of opportunity."

Only the other day I met a friend I had not seen for some time. He

was the president of our high school graduating class. He also graduated with honors. He was working on the WPA for \$65 a month. He wasn't a "red" the last time I saw him. He was a "hundred per cent American." He had hopes of being a banker, a financier, or at least a well-to-do middle class business man.

He greeted me warmly with the words: "Art, I'm a red now. There was more truth in what you guys would say at school than I ever believed. Me and my kind, believed our teachers. We never dared to question their opinions. We digested every word in our text books. Work was our gospel. We were going to be successes. Bah! It's the bunk. Now I'm seeing it!"

Yes, it's the bunk! And it will continue to be the bunk so long as we continue to live under an economic system that is more interested in the development of profits than the development of personalities.

An economic system that allows the talent of its young people to be wasted in search of jobs, or in working as junior clerks and "shovel" hands on the WPA and allows its graduate doctors and engineers and journalists to work in factories — this system cannot give men and women real social security and well-being and a better life.

This system based upon the exploitation of man by man cannot allow for the development of the latent powers of the individual.

And as long as this system continues to exist in our economic, social, political, educational and spiritual life, the young people can look forward to nothing but a life of continuous misery, poverty, iniquity and degradation and the prospects of finding jobs will remain: NO HELP WANTED!

Tell Truth Carefully

"When a scientist has found some truth," writes the late Dr. Maurice C. Hall in The Scientific Monthly, "he can publish it—provided it is of such a nature or so worded that it does not conflict with established mores (customs) or business interests. In this land of freedom of speech and of the press, he can tell the truth—sometimes."

MINERS' WAGE PARLEY OPENS ON MARCH 14TH

March will be a busy month in the affairs of the United Mine Workers as the deadline draws near for the renewal of agreements with both bituminous and anthracite operators. Beginning March 14, representatives of the United Mine Workers and the bituminous coal operators will meet in joint conferences to negotiate a contract covering wages, hours and working conditions in the industry to replace the present Appalachian agreement which expires March 31.

Policy Committee

Preceding the joint meetings, the international policy committee of the union will open conferences March 9, to draw up the points to be submitted and the policy to be followed in the negotiations. Pres. John L. Lewis will be chairman of these meetings which will be attended by representatives from all the union's bituminous districts.

On March 21, the Anthracite Tri-District convention will open, also in New York, to formulate wage demands to be presented to the joint conference with representatives of the anthracite operators for inclusion in the new agreement. The present anthracite contract expires April 30.

300 Delegates

Some 300 delegates representing more than 100,000 members in the three anthracite districts, one, seven and nine, in eastern Pennsylvania, will attend the convention.

UMW representatives at the joint bituminous conferences will be limited to those from districts covered by the Appalachian contract now in effect. After the terms of the new agreement are reached, each outlying district will hold separate district conferences with its operators to negotiate contracts, based upon the terms of the Appalachian agreement.

WHO? WHAT? WHEN?

How many can you answer?

1. What presidential candidate was reported elected, by a New York newspaper, only to find next morning that he had been defeated?

2. What president started a war because of "a flash from God in a dream?"

3. From what country have the first, second, and third largest number of living foreign-born residents in the U. S. come?

4. What three presidents were assassinated, and against what three presidents were unsuccessful attempts at assassination made?

5. From which state did the largest number of U. S. presidents come, and which state was second in providing occupants for the White House?

Answers appear in column 7 on this page.

SAVANS MAKE MERRY

Chicago, Ill. — Preceded by the showing of films, some of which were taken in Jugoslavia by Chicago's milkman, Anton Wencel, Sava's hard time party last Saturday was a grand affair with practically everyone of the chorus members present and a large following of their friends.

When the end came and the last stein was emptied and the last song harmonized it was in the wee hours of the morning.

REJECTED

A stranger stood at the gates of hell The Devil himself had answered the bell;

He looked him over from head to toe And said, "My friend I'd like to know

What you have done in the line of sin To entitle you to come within?"

Then Franklin D. with his usual guile, Stepped forth and flashed his lovely smile—

When I took charge in '33 A nation's faith was mine, said he. I promised this and I promised that And I calmed them down with a fireside chat.

I spent their money on fishing trips And fished from the decks of their battleships.

I gave them jobs on WPA Then raised their wages and took it away.

I raised their wages and closed their shops I killed their pigs and burned their crops.

I double crossed both old and young And still the fools my praises sung. I brought back beer and what do you think?

I taxed it so high they couldn't drink. I furnished money with government loans

When they missed a payment I took their homes. When I wanted to punish the folks, you know

I put my wife on the radio. I paid them to let their farms lie still And imported foodstuffs from Brazil.

I curtailed crops when I felt real mean And shipped in corn from Argentine.

When they started to worry and fret I'd get them to chanting the alphabet.

With the A.A.A. and the N.L.R.B., The WPA and the CCC, With these many units I got their goats,

And still I crammed it down their throats. My workers worked with the speed of snails,

While the taxpayers chewed their finger nails. When the organizers needed dough I closed up plants for the CIO.

I ruined jobs and I ruined health, I put the screws on the rich man's wealth.

While I was protected in a N.D. shelf. And some who couldn't stand the gaff

Would call on me and how I'd laugh. When they got too strong on certain things

I'd pack and head for old warm springs. I ruined the country, their homes then

I placed the blame on nine old men. Now Franklin talked both long and loud

And the Devil stood and his head he bowed. At last he said, "Let's make it clear, You'll have to move. You can't stay here.

You did your job and you did it well But I'll be damned if I'll let you ruin my hell."

—H. K. Wilson.

COUGHLIN IS HERO OF NAZI GANGSTERS

New York got its first taste of Hitlerism on a big scale when the German-American Bund held a mass meeting in Madison Square Garden. With no police interference, young Germans in uniforms and daggers swaggered over the place "keeping order" and silencing hecklers. One man was severely beaten. When the Nazis objected to the laughter of another person, the police obligingly started to give her the bum's rush, but she was saved by the intervention of Heywood Brown. This heckler was Dorothy Thompson, newspaper columnist. Only her prominence saved her.

The meeting was notable in its exaltation of Father Coughlin signifying that a working agreement is in effect between Coughlin's following and Hitler's agents.

DUAL UNIONISM COMPLETED IN UAW

Detroit, Mich. — Dual unionism was virtually completed last Saturday when supporters of Homer Martin met in convention to elect officers and consider joining the American Federation of Labor.

Dissent in the ranks of the United Auto Workers growing into hate between the followers of Lewis and those of Martin, has split the UAW wide open and now into the establishment of dual unionism.

This internal wrangling is certainly not helping the auto workers' union any, but, at the same time, it is throwing the field wide open for company unionism.

How Much Wool In A "Wool Blanket?"

You can be short-charged both on value and warmth if you don't double-check on the label of a "wool blanket" before you buy, cautions the Consumers' Guide, publication of the Consumers' Counsel Division of the AAA.

"Many blanket labels tell you the percent of wool in the blanket," says the Guide.

"A few years ago the National Bureau of Standards set up label standards for wool blankets with agreement of a group of blanket manufacturers.

"These standards provide: (1) A finished blanket containing less than 5 percent wool cannot carry the word 'wool' in any form.

"(2) Blankets containing between 5 and 25 percent wool must be labeled 'part wool, not less than 5 percent wool.'

"(3) Blankets containing more than 25 percent wool must have on their labels the guaranteed minimum wool content.

"(4) Only blankets over 98 percent wool can be labeled 'all wool.'

"Value-conscious consumers look for blankets with this label information when they buy.

"The adoption of these standards is voluntary with the manufacturer. He may designate the wool content of his blankets or not, as he wishes, but if he states the amount of wool used, he must follow the above regulations.

"Remember that part-wool blanket, if it is to be appreciably warmer than an all-cotton one, should be at least 25 percent wool. A cotton blanket, to have as much warmth value as an all-wool blanket, must be heavier in weight."

THE UNEMPLOYED

Hungry, ragged, destitute, in a land of potential abundance for all

Your World and Mine

By NORMAN THOMAS

STALINIST HYPOCRISY

Optimists who still talk about "collective security for democracy" between non-Fascist nations are invited to contemplate these facts: (1) the climax of the Spanish tragedy in which England and France have so sorry a role; and (2) Stalin's deal with Mussolini to supply him with all the oil he wants, a deal which the usually accurate financial columns of the New York Times assert will be followed by a similar deal with Germany. The long and ancient history of hypocrisy affords few if any parallels in double standards and double dealings to the two-faced attitude of Communism in and out of Russia.

SOCIALISTS IN AUTO

It is not the business of the Socialist party to try to play a power-politics game in the terribly unfortunate controversy which is now splitting the UAW. It is the business of Socialists and of all workers and friends of the workers to use their influence to save one united union, democratically governed. This kind of a union will not be served simply by swapping charges on the one side against Martin, and on the other against Frankenstein, Piper and the Communists. There is plenty to be said, but it is the union that counts and the union that must be saved. The union will not be saved by the tactics that some men on both sides have followed in the last few years. Hope lies, so far as I can see, in one genuinely representative convention or, if it can be arranged, in one honest referendum.

WASHINGTON FEUD

Roosevelt's feud with a Democratic congress is an outstanding political fact of great potential significance. No wonder that it fills reams of newspaper space.

In part that feud follows the traditional lines of conflict between congress and the president in the latter half of a president's second term—it is one of the weaknesses of our government that it encourages that sort of thing. In part the feud arises from the president's rather impish pleasure in thumbing his nose at congress. Basically, however, it is a consequence of the growth of definitely reactionary tendencies in the country and in Mr. Roosevelt's own party. To this all newspaper polls testify.

FOR TOM AMLIE

Now, insofar as the president's fighting reaction, of course, we Socialists are with him; i. e. in asking more money for WPA and in his excellent nomination of Tom Amlie to the interstate commerce commission.

But it is apparent to us, and we hope it will soon be apparent to labor and to progressives generally, (1) that the president has failed to make his own party a trustworthy instrument even of "progressivism"; and (2) that his reforms are failures insofar as the conquest of poverty and insecurity are concerned. Some of that failure, for example on the social security law, is specific; most of it is due to the fact that the president is trying to do the impossible when he tries to make a reformed capitalism conquer the unemployment and crisis inherent in it.

DANGERS OF APATHY

What concerns me is the apathy of the workers. Logically they should be pressing for an aggressive political realignment. They should at least be planning for a labor party with the maximum possible support from farmers and white collar workers. They aren't doing it and this year's crop of laws make it still harder for minority parties to get on state ballots.

They aren't even making a real fight for Tom Amlie or for a proper sort of public ownership of railroads. That's a tragedy. Behind us are many causes of which the well-nigh fatal war between the AFL, the CIO and now between the two factions of the UAW is the greatest. All of this adds up to a new challenge to Socialists to get on their job of persuasion and organization.

SHADES OF 1914

The fact that where the struggle is between Roosevelt and the reactionaries in domestic politics labor should back Roosevelt — and shove him forward — is no reason for not fighting the president's increasing tendency to drift toward a war in which consciously or subconsciously he can see an escape from his failure to win prosperity at home and a restoration of his Messianic role on

a world stage.

His desire for uncontrolled power in foreign affairs is enormously dangerous. According to rumors he has been trying to frighten congress and others with tales of German attack on the midwest via Africa, Venezuela and Yucatan!

Meanwhile, reports from Europe tell of the restiveness of new German peoples in Central Europe and of the growing intention of the British and French to fight if necessary not for democracy but for their own empires.

We are certainly in more immediate danger from militarism and armament economics and irresponsible foreign policies at home than from attack by Hitler. Maybe, as the president says, the dictators have places for all sorts of conquests. Maybe our own navy department has plans for bombing Berlin. Militarists have to occupy themselves with that sort of thing! But there is such a thing as a manufactured hysteria to which the president's present tactics of secrecy and uncertainty and rumor mongering contribute.

I remember the last war — the rumors of German invasion, the false optimism of an easy war and certain triumph of democracy. We have them all with us in exaggerated form. Here also is a challenge to Socialism.

JIM MAURER'S LIFE STORY

Let me urge my readers to buy and read Jim Maurer's "It Can Be Done" (Rand School Press). It's the absorbing life story of a great labor leader, a devoted Socialist, and a lovable human being. One of the sorrows of my own political life was the party split which separated us. One of the hopes which I took away from our last NEC meeting was that we could win a Socialist reunion—not at any price, for that would mean impotence on war and other questions or another split — but at a price which would bring men like Jim Maurer back into the fight where at best our forces are weak and are further weakened by unnecessary division.

IN SPAIN

All is not over in Spain as the daily tabloids would have you believe. The Loyalists under their new leader, Gen. Segismundo Casado, who seized control of the Loyalist government from Premier Juan Negrin has drawn up a national defense council pledged to die fighting Franco.

It is thought that at least a million persons, military and civilian, have been killed in the war. On the rebel side there has always been plenty to eat and a full supply of munitions and implements of war. On the Loyalist side there has always been a shortage of food, munitions and implements of war. They had to make up for this shortage by a surplus of courage and sacrifice which will stand out in the annals of mankind.

The Loyalist still control a third of Spain's soil extending from Madrid to the Mediterranean Sea. Although cut off from food and munition supplies from France and England, the Loyalist intend to fight on with the aid of organized labor throughout the world.

WORDS OF WISDOM

In the man whose childhood has known caresses and kindness, there is always a fibre of memory that can be touched to gentle issues.—George Eliot.

WHO? WHAT? WHEN?

Answers—

1. Charles Evan Hughes.

2. William McKinley, who said that God had appeared to him in a dream and told him it was America's manifest destiny to free the "oppressed colonies of Spain."

3. 1,790,429 have come from Italy; 1,608,814 from Germany, and 1,402,032 from Great Britain and Northern Ireland.

4. Abraham Lincoln, James Garfield, and William McKinley were assassinated; unsuccessful attempts were made on the lives of Andrew Jackson, Theodore Roosevelt and Franklin Delano Roosevelt.

5. Seven presidents, the largest number from any state, came from Virginia; six came from Ohio.

"VENUS"

A 3-ACT SLOVENE COMEDY

At the SNPJ HALL, SATURDAY, MARCH 11th

Sponsored by Branch 1, JSZ. — Benefit of Proletarec and Loyalist refugees

Cast is coming from Detroit where the play has achieved wide acclaim among Slovene play critics

Dancing after the Program. Johnny Kochevar's Orchestra

Program starts at 7:30 P. M. Tickets: 40c in advance, 50c at the door